

Editörün Sunuşu

Türkiye Ekonomi Kurumu'nun Üçüncü Uluslararası Ekonomi Konferansı, UEK-TEK 2012, 1-3 Kasım 2012 tarihlerinde İzmir, Çeşme'de düzenlendi.

Öncekiler gibi, bu üçüncü UEK-TEK'i de Uluslararası Ekonomi Birliği'nin (International Economic Association: IEA) düşünsel desteği ile gerçekleştirdik. Konferansın Düzenleme/Bilim Kurulu olarak, IEA Yönetim Kuruluna, özellikle Başkan Prof. Dr. Joseph E. Stiglitz ve Genel Sekreter Prof. Dr. Joan Esteban'a, UEK-TEK 2012'nin başarısı yönünde yaptıkları katkılar için teşekkür ederiz.

UEK-TEK 2012'nin ana temasını "**Borç Dinamikleri, Finansal İstikrarsızlık ve Büyük Durgunluk**" olarak belirledik. Bu genel başlık, 2008'de başlayan küresel bunalımın getirdiği çok boyutlu sorunların hala sona ermediğini, bu konuda daha çok incelemeye ve tartışmaya gerek duyduğumuzu göstermektedir.

<http://teacongress.org> adresindeki web sitesinde yer alan konferans programından açıkça görüleceği üzere, konferansta sunulan yaklaşık 300 davetli ve seçilmiş bildirinin çok büyük bölümünde bu bunalımın süregelen etkileri ve sorunları değişik yönleriyle incelenip araştırılmaktadır. Sevinerek belirtelim ki, aynı program, Türkiye dahil 34 ülkeden gelen katılımcılarıyla, UEK-TEK 2012'nin gerçek anlamda bir uluslararası toplantı olduğunu belgelemektedir.

Ekonomi-tek'in bu üçüncü sayısında UEK-TEK 2012'de sunulan iki makale yer almaktadır. Bunlardan birincisi, "Journal of Post-Keynesian Economics" dergisinin editörü Paul Davidson'un davetli konuşmacı olarak sunduğu bildirinin genişletilmiş metnidir. Yazar burada, J. M. Keynes'i de sık sık kaynak göstererek, serbest finansal piyasaların neden etkin olamayacağını açıklamaktadır. Görüşlerini ifade ederken de, "gelecek hakkında belirsizlik", "durumların aynılığı (ergodicity)", "paranın yansızlığı", "nakit olma/nakit olmama" gibi kavramlara yer vermektedir.

Ek olarak, sermaye hareketleri, esnek döviz kurları, uluslararası ödemeler sistemi gibi konularda gelişmeleri dikkate alarak irdeleme yapmaktadır. Yakın zamandaki "kur savaşları" konulu tartışmaları hatırlatacak biçimde, rekabetçi

devalüasyonları da ele almaktadır. Yazar ayrıca, finansal piyasalardaki istikrarsızlık olasılığını düşürmek için nasıl ve hangi politikalar ve kurumlar geliştirilebileceğini açıklıyor. Bu çerçevede özellikle bir “uluslararası parasal kliring birliği” (international monetary clearing union: IMCU) kurulmasını öneriyor ve bu IMCU kliring sisteminin sekiz ana maddede ayrıntısına iniyor.

Bu sayıdaki ikinci makale, Wen-Yao Grace Wang, Paula Hernandez-Verme ve Raymond A. K. Cox tarafından kaleme alınmıştır. Bu makalede, bankacılık sistemi de olan küçük bir yükselen açık ekonominin işleyişini göstermek üzere mikro-temeller üzerine kurulan bir Dinamik Olasal Genel Denge (Dynamic Stochastic General Equilibrium: DSGE) Modeli oluşturulmuştur. Bu model ile yazarlar, dinamik patikalar üzerinde oynaklıklarla birlikte istikrarı ve döngüsel dalgalanmaları öngörebilmek istiyorlar. Buna yönelik olarak DSGE modelinde çoklu para talebi var ve para modele bankaların mevduatlarının bir bölümünü tutmak zorunda oldukları yerli ve yabancı faizsiz karşılıklar yolu ile giriyor.

Modelde sermaye hareketlerinde ani duruşlar ve banka panikleri olabiliyor ve bunlar farklı döviz kuru rejimlerinin değerlendirilmesinde kullanılıyor. Aynı modelde sonsuz zaman ufkunu temsil eden ardışık nesiller kullanılıyor ve değişik kur rejimlerinde istikrar ve oynaklık karşılaştırmaları yapılıyor. Bu ekonomide para otoritesinin amacı, panik içermeyen denge olabirliğini en yüksek, panik denge olabirliğini en düşük yapmak olarak varsayılmıştır. Dalgalı kur rejiminde, bu amaçla tutarlı olacak şekilde, para artışı ve zorunlu karşılıklar yüksektir. Sabit kurda ise düşük zorunlu karşılıklar bu amaçla tutarlı ve uyumludur.

Derginin bu sayısındaki üçüncü makalenin yazarı, OECD Tahvil Piyasası ve Kamu Borcu İdaresi Biriminin Başkanı ve UEK-TEK 2012'nin bir diğer davetli konuşmacısı Hans J. Blommestein'dir. Bu makale, “ülke riski”ni ve bununla ilgili “risksiz varlıklar” ve “risk içermeyen faiz oranı” gibi kavramları açıklayarak ve tartışarak başlıyor. Yazar, bu kavramların tanımlanmasında ve ölçülmesinde karışıklık olduğuna inanmakta, bu karışıklığın da OECD ülkelerindeki ve özellikle bazı Avrupa ülkelerindeki risklerin ve finansal gerginliklerin doğru olarak saptanmasını engellediğini düşünmektedir.

Yazara göre, ülke riskleri fiyatlamasının pek parlak bir geçmişi yoktur ve, öyleyse, derecelendirme kuruluşları dahil, piyasada belirlenen ülke riskleri ölçütlerinin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Bu durum, uzun süreli düşük risk fiyatlamasını (daraltılmış faiz farklarını), yüksek risk fiyatlamasının (genişletilmiş faiz farklarının) izlenmesi ile görülmektedir. Böylece, derecelendirme kuruluşlarının dahil olmak üzere, verilen piyasa notları güvenilir değildir. Ek olarak, OECD ülkeleri için borç kalitesi konusunda derecelendirme

kuruluşları başta olmak üzere piyasanın yaptığı ölçümler ve bunların sonucu olan borçlanma faiz oranları çelişkili sinyaller verebilmektedir.

Bu üçüncü sayı ile, *Ekonomi-tek*'in birinci cildi tamamlanmış olmaktadır. İkinci cildin bazı sayıları da, Ekonomi Nobel Ödülü sahibi Joseph E. Stiglitz dahil olmak üzere, UEK-TEK 2012'de sunulmuş olan makaleleri içerecektir. Sizlere gelecekte de ufuk açan makaleler sunmayı sürdüreceğiz.

Ercan Uygur

Editör

Ekonomi-tek